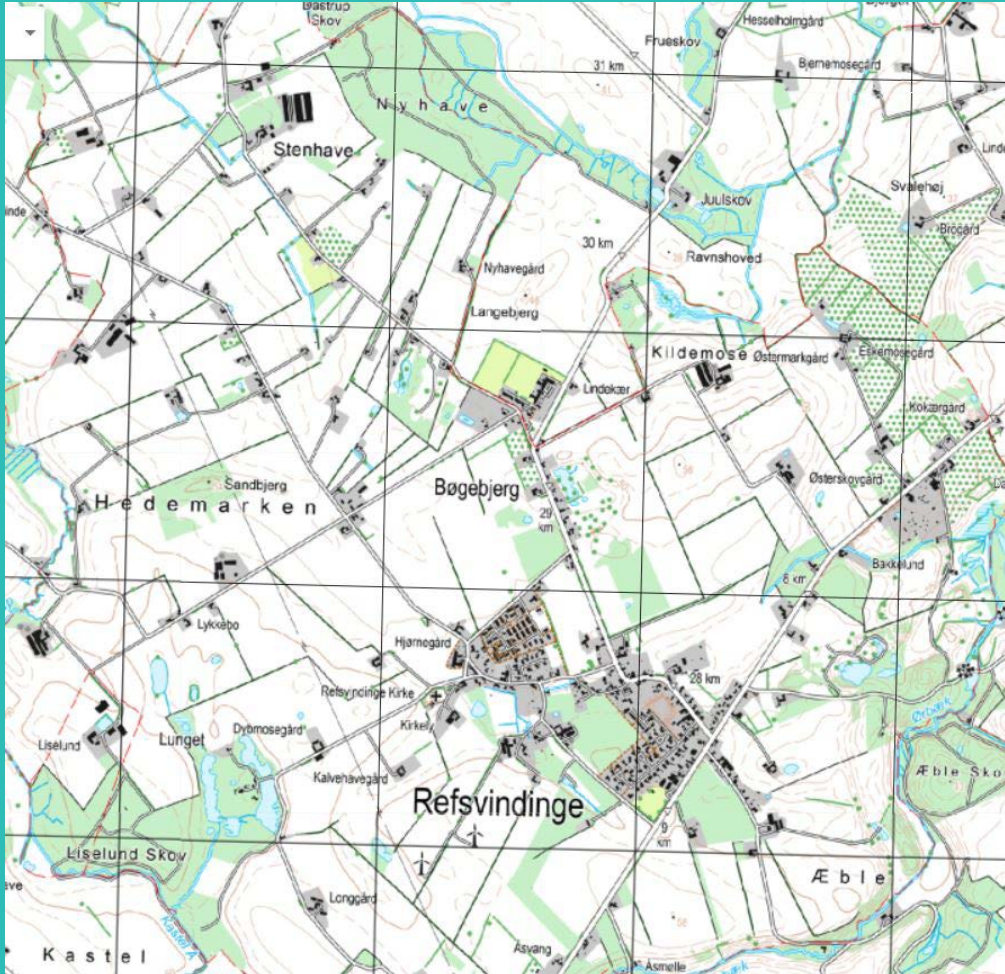

Refsvindinge

UDVIKLINGSPLAN FOR
REFSVINDINGE 2019

FORORD

Refsvindinge udviklingsplan er et udtryk for borgernes visioner og ønsker for landsbyen. Udviklingsplanen fortæller om Refsvindinge, som den er i dag, men fortæller også, hvad Refsvindinges beboere ønsker sig for landsbyen fremover, så den kan blive ved med at udvikle sig og være et godt sted at bo.

Udviklingsplanen er borgernes plan, og den kan bruges som et udgangspunkt for landsbyrådets eget arbejde, men den kan også bruges til at fortælle udadtil om landsbyens planer og ønsker.

Planens indhold er udarbejdet af landsbyrådet og flere andre borgere på baggrund af et borgermøde i forsamlingshuset og opfølgende gruppearbejde.

Arbejdet har til dels været faciliteret af Nyborg Kommune, der igangsatte en indsats for udviklingsplaner for kommunens landsbyer efter opfordring fra landsbyrådene.

Refsvindinge Landsbyråd 17.09.2019.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	S. 2
Historisk karakteristik	S. 3
Vision	S. 6
Sådan er det at bo	S. 7
Grønne områder	S. 8
Stier	S. 9
Bevaringsværdier	S. 10
Udviklingsplan	S. 13
Rutegenerator	S. 13
Byforskønnelse	S. 13

HISTORISK KARAKTERISTIK AF REFSVINDINGE

Refsvindinge nævnes første gang i 1435 i formen Rofs-wynninge. Første del er det olddanske mandsnavn Ræf. Sidste led er sandsynligvis afledt af roden i udsagnsordet Winnæ, som betyder udføre, overvinde, erhverve.

Refsvindinge er en 'adelby' med kirke, som i modsætning til torperne, ikke er anlagt ved udflytning. Byen vurderes til at være blevet anlagt i overgangen mellem vikingetid og middelalder. Med landboreformerne 1700 -1850 besluttede man at fordele jorden på en måde, så alle bønder fik ét stort jordlod uden for landsbyen, - den såkaldte udskiftning. I stedet for at bo inde i landsbyen flyttede bønderne ud på deres jord. Samtidig blev hoveriarbejde i vidt omfang afskaffet, og mange bønder kom til at eje deres egen jord. Refsvindinge blev udskiftet i 1798 i en såkaldt "blokudskiftning", - i store uregelmæssige blokke. Omkring halvdelen af gårdene blev flyttet ud.

Refsvindinges møller

Refsvindinge ejerlav afgrænses af vandløb, hvorved der var placeret flere møller; Lundemølle, Rullemølle og Lillemølle. Kun den sidstnævnte findes i dag. Mod syd regnedes Å's Mølle af og til med til sognet.

Den nuværende Lille Mølle blev genopbygget i 1827 efter en brand, men møllen har oprindeligt stået på dette sted siden 1610. Skriftlige kilder fra 1690 fortæller at 'skvatmøllen' Lille Mølle var lagt øde 40 år tidligere, altså siden 1650. Det formodes, at der har været vandmøller i området siden 1500-tallet. Lille Mølle var under den samme slægts eje fra 1827 og helt frem til 1970.

Refs Vindinge sogn (Kullerup-R. V. kom.) omgives af Vindinge, Ørbæk, Herrested, Ellinge og Kullerup so. Ved grænsen til Herrested so. en enklave af Kullerup so. Det ret højtliggende, men nogenlunde jævne og kun i nø. lidt bakkede terræn kulminerer i Bøgebjerg med 58 m og begrænses i ø. af Ørbæks smukke, skovbevoksede tunneldal med dens grusterrasser langs siderne. De noget sandede og stedvis stenede jorder er afsat af rindende vand, da isen endnu lå over Østfyn, så at smeltevandet måtte skaffe sig afløb i nordvestl. retning til Odense fjord. Mærker af disse vandstrømme ses endnu i erosionsskrænterne ved Bøgebjerg og i åernes forløb. Kastel el. Villumstrup å, der danner skel til Herrested so., løber først i retning af Odense fjord, men bøjer senere af og munder i stedet for ud i Nyborg fjord, som et tilløb til Vindinge å. Lermuldede jorder findes næsten kun ved Hedemarken og helt i s. Foruden skoven langs Ørbæk ligger i so. en del af Nyhave, Aspen, Liselund skov samt den store tørvemose Lunget. Gennem so. går jernbanen Nyborg-Fåborg (Refs Vindinge stat.), hovedvej 8 samt landevejen Svendborg-Kerteminde.

VH

Areal i alt 1950: 1079 ha. Befolkning ^{7/11} 1950: 844 indb. fordelt på 236 husstande. (1801: 379, 1850: 710, 1901: 783, 1930: 868).

RS

I sognet *byen*: Refs Vindinge (1435 Rofswynninge, 1497 Reffswynninge; u. 1798) m. kirke, skole (opf. 1896), friskole, forsamlingshus m. sognebogsaml. (opret. 1860; 2200 bd.), ml., andelskølehus, sprøjtecentral, maskinstrikkeri, møbelfabr., jernbanestat., posthus og telegrafstat. — Saml. af gde og hse: *Stenhave*; *Hedemarken*; *Lunget*; *Kildemose*; *Toftehuse*. — *Lillemølle* (1610 Lille Mølle), vandml. (se ndf.); *Åsmølle* (o. 1540 Aasmøllæ), nedlagt vandml.

MW

Refs V. so., der sa.m. Kullerup so. udgør een sognekom. og eet pastorat, har sa. tingsted og hører under de sa. kr. som Avnslev so. So. udgør 3. udskrivningskr., 69. lægd og har sessionssted i Nyborg.

RS

Refsvindings hospital

I 1716 fik byen et hospital. De gammeldags "hospitaller" er ikke som de sygehuse, vi kender i dag. Hospitallerne fungerede som et form for hjem for sognets allerfattigste, så de ikke skulle bo på gaden. De fik tillige lidt penge at leve for (I Refsvindinge fik de månedligt 3 rigsdaler) og et stykke jord at dyrke.

Det var Knud Urne fra Juulskov, der startede planlægningen af et hospital i Refsvindinge, men han nåede at dø, inden han fik tanken ført ud i livet. Det blev derfor Knud Urnes arvinger, oberstløjtnant Sivert Urne og etatsråd Erich Scheel (som giftede sig med Knud Urnes enke), der fik udarbejdet fundatsen og bygget hospitalet. Om hospitalet skrev Sivert i fundatsen, der tilegnede hospitalet 1000 rigsdaler, 5. februar 1725:

Og som jeg Sigwardt Urne, nu til mig haver annammet de til dette Hospital legerede henlagte 1000 Rdlr. Capital, og deraf saa længe jeg lever, eller mine Arvinger, og beholder Juulschous Gaard og Gods, betaler og svarer den aarlig Rente 50 Rdlr. af samme 1000 Rdlr. Capital, hvilke udi min Hovedgaard Juulschou som første Prioritete stedse bliver bestaaende, og saafremt enten jeg eller mine Arvinger nogen Tiid skulle blive til Sinds at sælge ermeldte min Hovedgaard Juulschou saa skal den hverken sælges eller i Maader abalieneres, end at de foranskrevne 1000 Rdlr. derudi vorder bestaaende, saa at Juulschous Hovedgaard stedse og evindeligt skal være som et trygt og upræjudicerligt Pant for mere ommeldte de Fattige tillagde 1000 Rdlr., hvorved de Fattige altid kunde være forsikrede.

De 1000 rigsdaler skulle således sørge for de fattige langt ud i fremtiden, også ved det tilfælde at en Urne ikke længere var i besiddelse af Juulskov.

Reglen om to mænd og to kvinder bliver dog kun overholdt i nogle år. Ved Danmarks første folketælling i 1787 er der registreret seks fattiglemmer indlogeret på hospitalet; Frederik Sørensen (78 år), Lisbeth Thomasdatter (78 år), Maren Hansdatter (68 år), Ole Andreasen (75 år), Peder Madsen (80 år) og Thomas Olsen

(79 år). Alle er de beskrevet som 'skrøbelige'. Ved folketællingen i 1801 bor der fire kvinder på hospitalet.

I begyndelsen af 1900-tallet var det en gartner, der boede i huset. Han havde et lille gartneri på hospitalets grund, men i 1919/1920 blev huset revet ned og flyttet til Nyborg, hvor det i dag fungerer som sommerhus. De fire små våbenskjolde, der havde siddet på hospitalet, blev ved den lejlighed flyttet ind i våbenhuset i kirken. Det er Knud Urnes våbenskjold og hans tre hustruers skjolde.

I 1741 lader Frederik Sechmann til Juulskov bygge en skole på grænsen mellem de to sogne Kullerup og Refsvindinge, til fælles brug. 18 år senere, i 1759, får Refsvindinge sin egen skole. Det var en bindingsværksbygning med stråtag, bestående af skolestue, lærerbolig og udhus. Skolen lå sandsynligvis over for Ellingevej 18. I 1833 opførtes et grundmuret skolehus med stråtag og grundmuret på grunden Ellingevej 18. Skolen brændte ned til grunden i 1896, og en ny skolebygning blev opført. Endelig i 1965 blev Juulskovskolen indviet til fælles brug for børnene i Refsvindinge og Kullerup, og skolen blev lukket i 2009.

Refsvindinge havde station på Ringe-Nyborg Banen (1897-1962). Stationsbygningen er bevaret på Stationsvænget 5. Refsvindinge Forsamlingshus blev indviet i 1889. Det havde kostet landsbyens beboere 1800 kr. at opføre. Pengene blev skaffet dels ved lån i sparekassen, og dels ved at gårdmændene i fem år gav afkald på "aprilspengene". Det er siden udvidet tre gange og kan huse 150 mennesker. Resterne af denne første bygning er fløjen, der rummer køkkenet, sognerådstuen og den lille sal.

Refsvindinge hospital

Refsvindinge Station

Refsvindinge forsamlingshus

Juulskovskolen

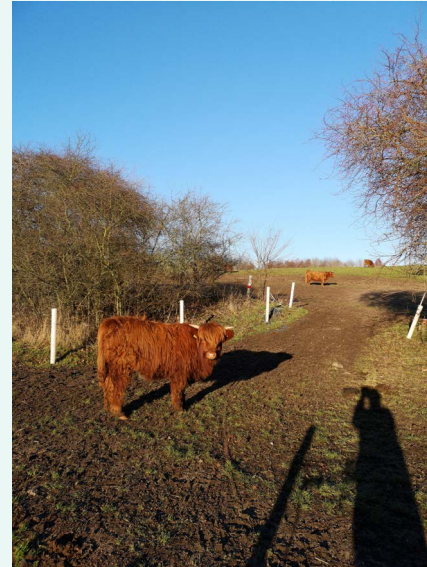
VISION

Et levende kultur- og foreningsliv, der bygger på fællesskab og traditioner.

Grønne områder som bygger på naturoplevelser, vandrestier, som forbin-der skove og mølleområ-der samt naturcentrets friluftsområde.

Vandpumpen

Nyt stisystem

Udsætning af strandtudser

Refsvindinge bryggeri

Lokal friskole som har eksisteret i mange år og som danner grundlag for områdets sammenhold.

Central beliggenhed i forhold til motorvej og offentlig transport.

Majstang sættes op

Juletræet tændes

SÅDAN ER DET AT BO I REFSVINDINGE

Refsvindinge er en lille landsby, beliggende ni kilometer fra Nyborg og tre kilometer fra Ørbæk. Byen er beliggende vest for hovedvejen, og syner ikke af meget, når der blot køres igennem byen på hovedvejen.

Friskolen, som er beliggende ud til vejen, når du kommer fra syd, har gennemgået en rivende udvikling gennem de senere år, ikke mindst efter at kommuneskolen er lukket.

Kommer man fra nord passerer det lille bryggeri, som er verdenskendt for sin populære øl "Ale nr. 16". Bryggeriet har haft stor betydning for byen. Kommer man fra nord fra Ellinge siden, ser man straks den smukke kirke, som især ved juletid, hvor den er belyst, er et fantastisk syn. Fra syd kan man ikke undgå at passere en af de mange vandmøller, som er beliggende nede i dalsænkningen.

Lig andre små landsbyer er der sket lukning af brødudsalg og købmandsbutikker.

Landsbyen har fortsat et aktivt foreningsliv. Idrætsforeningen KRIF har haft mange forskellige grene af aktiviteter, hvor af nogle nu er lagt sammen med andre landsbyers afdelinger for at opretholde medlemstallet.

Forsamlingshuset er fortsat samlingspunkt for mange aktiviteter, blandt andet fællesspisning og loppemarkeder. Majstangsfest og juletræstændning arrangeres i samarbejde med menighedsrådet og landsbyrådet.

Der er fortsat udbetaling af "julens glæde", som er en aktivitet, der efterhånden kun findes i få kommuner. Ligeledes er hjertestarteren placeret ved forsamlingshuset, og er tilgængelig 24-7.

I den tidligere børnehave "hvepseboet" er der oprettet Natur- og kulturcenter, shelterpladser og bålhytte. I samarbejde med lods-ejere er der oprettet vandhuller til genopretning af bestanden af strandtudsen.

Historisk er der i Refsvindinge stor hjælpsomhed i befolkningen.

Refsvindinge Friskole før ombygning

Refsvindinge friskole i dag

GRØNNE OMRÅDER

Sprøjtehuset, Bækvænget 8A renoveres med den hensigt, at det kan benyttes som udflugtsmål. Mulighed for at formidle historien om husets tidligere anvendelse på stedet.

Generelt samarbejde om at "løfte" forfaldne bygninger i Refsvindinge.

Forsamlingshusets grønne område er samlingssted for landsbyens fælleskaber, f.eks. Majstangsfest. Området er et mødested for dagplejere og benyttes af både turister og borgere, der kommer for at hygge sig.

Parkeringspladsen ved "Lille Mølle" benyttes som samlingssted for lokale borgere, som herfra drager videre ud på gåture, rideture, cykelture og lignende.

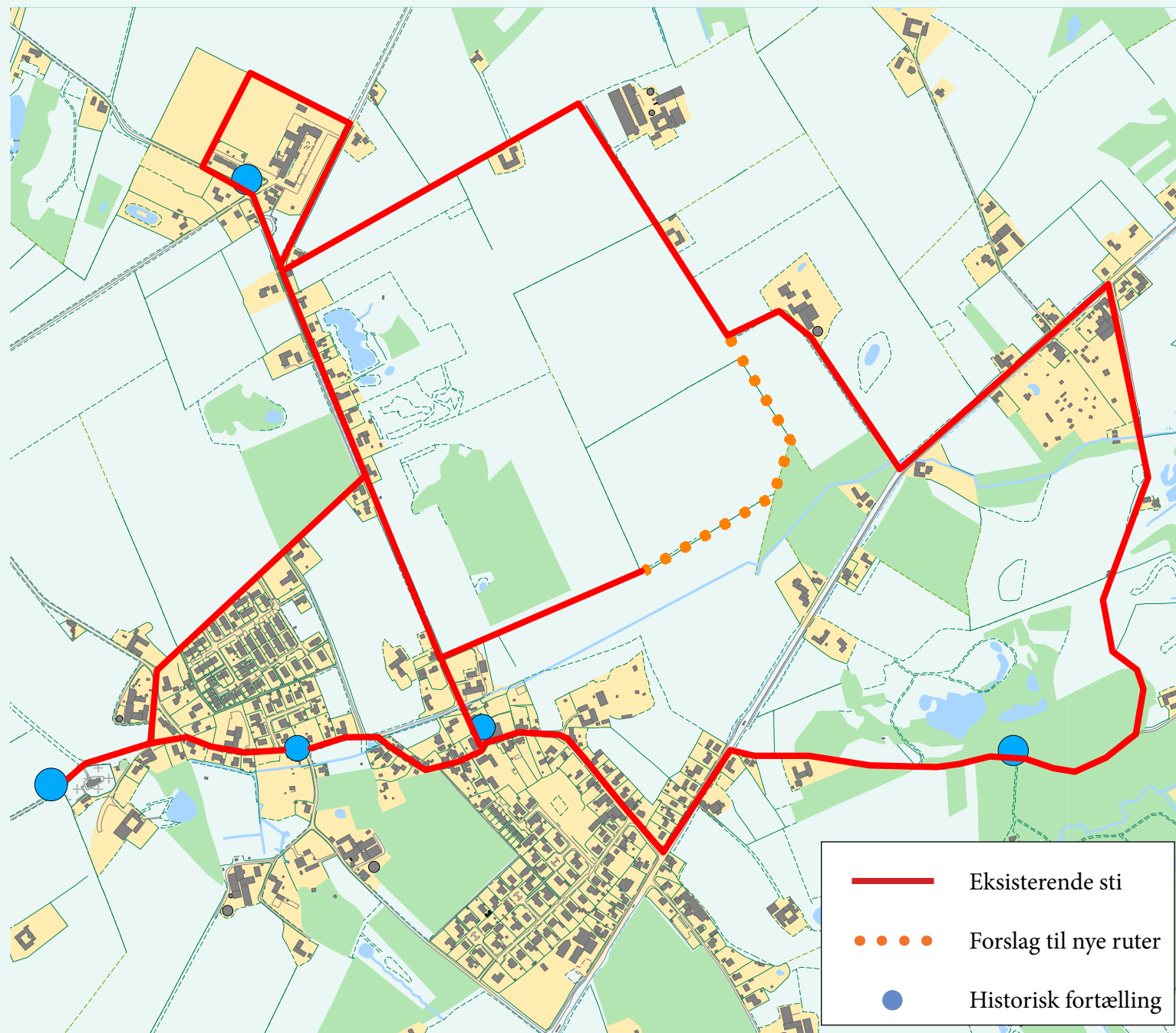

STIER

Nærmere byen er der flere offentlige stier og vejsystemer, som giver mulighed for rundture i området. På vejen ligger flere historiske elementer, som er markeret på kortet til højre med blå cirkler. Det ønskes at skabe større fokus på de lokale fortællinger i og omkring byen.

Rundt om Refsvindinge by løber mange stier og stikveje, som leder gennem skovområderne lige uden for byen. Flere af stierne ligger dog på privat grund, og må derfor kun betrædes, såfremt der er indgået aftale med grundejer.

På kortet er en strækning markeret med orange. På denne strækning er der i dag ikke nogen sti, men der er et stort ønske herom fra landsbyens beboere. Udviklingsplanen alene sikrer ikke, at der kommer en sti på strækningen, dette skal ske gennem dialog mellem Refsvindinge Landsbyråd, lodsejer og Nyborg Kommune.

BEVARINGSVÆRDIER

Refsvindinge Friskole

Refsvindinge Friskole blev oprettet i 1865 af nøjagtig samme årsag som hundreder af andre Friskoler blev oprettet i Danmark i sidste halvdel af 1800-tallet, nemlig utilfredsheden med de statslige almueskoler, der ønskede at opdrage og danne børnene til samfundets børn. En del forældre ønskede selv at tage ansvaret for deres børns undervisning, da de mente, at terperi og udenadslære fratog børnene glæden ved at lære.

Bygningerne på skolens nuværende placering blev oprindeligt opført i 1902. I årenes løb er skolen løbende blevet moderniseret og udbygget. Senest er der i 2015 opført ca. 1000 m² nye lokaler: fire nye klasseværelser, nyt lærerværelse, nye omklædningsrum, nyt skolekøkken samt diverse administrations- og lærerforberedelsesfaciliteter.

Hjemmeside: <https://www.refsvindingefriskole.dk>

Refsvindinge Friskole - lille klasse - ca. 1940

Refsvindinge Forsamlingshus

Gennem adskillige generationer har forsamlingshuset været det naturlige mødested for Refsvindinges borgere. Før den tid har byens mødested ligget i nærheden af kirken og gadekæret, men det har man ikke nærmere oplysninger om.

I 1889 rejstes det første forsamlingshus. Det kostede 1800 kroner at opføre. Pengene blev skaffet til veje dels ved et lån i sparekassen, dels ved at gårdmændene i fem år gav afkald på "aprilspengene". Forsamlingshuset blev indviet 27. november 1889. Møller L.C. Andersen, lærer Nielsen og højskoleforstander Lund talte ved indvielsen. Resterne af den oprindelige bygning er fløjen, der rummer køkkenet, sognerådsstuen og den lille sal. Det var kun en "skal", der var intet loft, men dog bræddegulv.

Senere er forsamlingshuset blevet udvidet og ombygget adskillige gange.

Skal forsamlingshuset bevares, som det lokale samlingssted kræver det en god lokal opbakning og stor hjælp fra frivillige hænder.

Hjemmeside: <https://www.refsvindingeforsamlingshus.dk>

Refsvindinge Kirke

Refsvindinge Kirke er landsbyens ældste bygning. Den er opført i perioden 1150-1200 i romansk stil af tilhugne kampestenkvadre og blev indviet til helgenen St.Dionysius.

Gennem tiden er der foretaget mange ombygninger, specielt i perioden 1350-1450. Her blev bl.a. hvælvingerne indbygget og vesttårnet opført. Vi kender ikke noget til håndværkerne, men de har været dygtige. Det opdagede man i 1962, hvor en stor reparation fandt sted. Her fandt man ud af, at trykket fra hvælvingerne gik lodret ned i bærepillerne. At ydermurene alligevel var skredet lidt ud foroven, skyldtes begravelser alt for tæt ved sokkelstene udenfor. Omkring år 1600 bliver våbenhuset tilbygget og gavlprydelserne i renæssancestil opsættes. Fra de ældste tider har kirkerummet været kalket hvidt. Om der har været kalkmalerier, vides ikke.

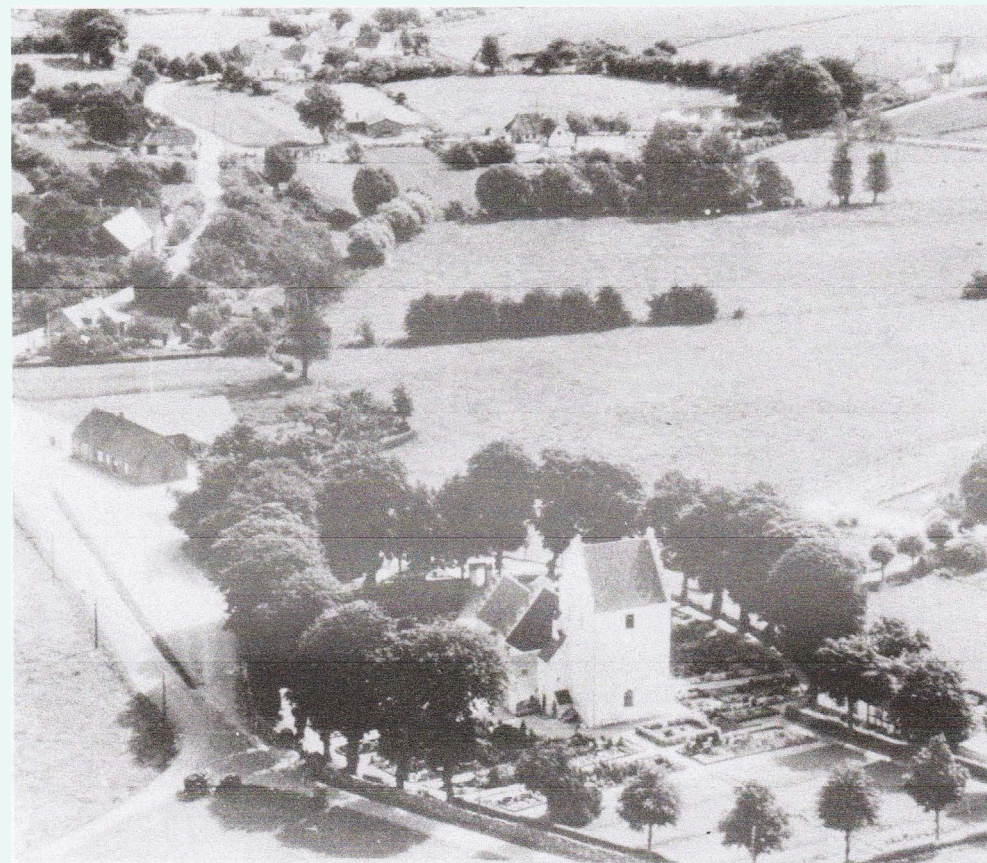
Reformationen (1536) medførte andre kår for kirke og menighed. Kirken blev med sit tilliggende jord en handelsvare. Refsvindinge Kirke blev 17. april 1683 solgt af Christian V til fru Hedvig Sofie Urne. Hun ejede den til 1709 og gjorde mindst muligt ved kirken. Fra 1709 og 100 år frem er kirkens skæbne knyttet til Juulskov. Desværre var det ikke alle ejere, der passede lige godt på kirken. I perioden fra 1688 til 1922 har kirken haft ca. en snes forskellige ejere. I 1922 blev kirken selvejende.

I korets østmur (ydersonen) sidder en mindetavle af kalksten over Fr. Bagger til Juulskov – død 1791 – med en lang indskrift, forfattet af Fr. Bagger selv. Mindetavlen blev opsat i 1789 over hans gravsted. Gravstedet er nu under restaurering.

I skibets nordmur (ydersonen) er opsat en marmortavle over birkedommer Hans Haastrup til Liselund – død 1846 – og hans hustru Mathilde Cathrine Elisabeth – død 1834.

Refsvindinge Kirke er i dag en hyggelig lille hvidkalket landsbykirke omgivet af en velholdt kirkegård.

Hjemmeside: <https://www.refsvindingekirke.dk>

Refsvindinge omkring 1960, endnu inden sammenlægningen med nabokommunerne. Som andre af storkommunens lokalsamfund er Refsvindinge sikret nyt boligbyggeri gennem kommunens 25 år.

Refsvindinge Bryggeri

Refsvindinge Bryggeri er et gammelt landbryggeri, som ligger mellem Nyborg og Ørbæk. Bryggeriet er grundlagt i 1885 og var i begyndelsen et hvidtølsbryggeri. Den første pilsner blev brygget i 1986 og derefter kom guldøl til. Senere fulgte den meget populære Ale nr. 16, samt mange andre øl. Bryggeriet drives af 4. generation af familien Rasmussen. Bryggeriet er kendt for at brygge de gode gamle øltyper, som ellers er gået i glemmebogen.

Hver eneste dag året rundt sættes bryg i gang, som svarer til 3500 flasker øl med 33 cl i hver. Det giver i alt 1.274.000 flasker øl årligt fra bryggeriet på Nyborgvej ved Refsvindinge.

Hjemmeside: <https://www.bryggerietrefsvindinge.dk>

Refsvindinge Natur- og Kulturcenter

Refsvindinge Natur- og Kulturcenter er opstået på initiativ af frivillige, som fik tildelt en nedlagt børnehave, bygninger på ca. 748 m² og ca. 5000 m² udenomsarealer af Nyborg Kommune.

Refsvindinge Natur- og Kulturcenter udvikler et oplevelsescenter med en naturformidlingsdel, kulturformidlingsdel og et friluftslivsområde. Det er en forening af frivillige, der vil skabe liv i lokalområdet omkring Natur – og Kulturcentret, som rummer udfoldelsesmuligheder for kultur- og friluftsliv i samarbejde med beboere, daginstitutioner, dagplejere, institutioner, skoler, foreninger og turister.

Refsvindinge Natur- og Kulturcenter samarbejder med Københavns Zoo og Nyborg Kommune omkring formidling og forskning af Strandtudsen. Dette projekt har skabt grobund for et samarbejde med Nyborg Kommune, samt økonomisk støtte, der har givet mulighed for at ansætte en naturvejleder i 2017, 2018 og 2019. Projektet hedder "Ungeprojekt med udgangspunkt i Friluftsliv og Naturformidling".

Til centeret er knyttet en "Naturpatrulje", et tilbud til børn i 1. – 6. klasse, som mødes en gang om ugen, hvor de lærer at være beskyttere og benyttere af naturen med friluftsliv som inspirationskilde. Naturpatruljen bliver ledet af frivillige, og naturpatruljen deltager i centerets arrangementer og projekter.

Hjemmeside. <https://www.naturefsvindinge.dk>

KRIF (Kullerup Refsvindinge idrætsforening) er over 150 år gammel, og en af landets ældste foreninger. Foreningen byder på mange aktiviteter såsom fodbold, badminton, skydning, gymnastik med mere.

Hjemmeside. <https://www.krif.dk>

ØNSKER TIL UDVIKLING

Udbedring af faldefærdige og forladte huse: Sprøjtehuset ønskes renoveret og omdannet til madpakkehus.

Kort over Refsvindinge f.eks. opsat ved forsamlingshuset.

Skiltning ved de på kortet side 9 markerede historiske fortællinger (informationsskilte).

Flere blomsterkrukker/kummer.

Grønt område ved Banemarken til Tudseområde med borde-bænkesæt og information om projektet (oprindeligt sted for Strandtudser).

Vedligehold af grønne områder, mere græsslåning på kommunens arealer, QR-koder.

RUTEGENERATOR

- Der arbejdes på en rutegenerator i samarbejde med øvrige landsbyer ud fra Min landsby app
- Rutegenerator indarbejdet med QR koder og info-tavler i landbyen.

BYFORSKØNNELSE

Landsbyrådet samarbejder med landbyens borgere om landsbyforskønnelse. Enkelte borgere har taget initiativ til at holde byen fri for affald i vejkanterne. De har udført arbejdet undervejs på vandreture.

Årets Landsby 2016 - Kenneth Muhs & Roma Klaris

Familieaften med byg selv burger & underholdning af Cirkus Minimus - 2018

Majstang sættes op

Sprøjtehuset

Juletræet tændes ved forsamlingshuset